

останніми роками – аграрного сектору. Не в останню чергу це можна пояснити ефективним лобізмом такої політики з боку провідних фінансово-промислових груп. Потужний науковий потенціал у значній мірі не було використано, а Україна стала одним із лідерів за темпами втрати інтелектуального капіталу.

Наразі наша держава зіткнулася з найбільш гострою кризою у своїй незалежній історії. Багато в чому від успіху економічних реформ залежатиме не тільки глобальна конкурентоспроможність України, але й її існування у кордонах 1991 року. В свою чергу, ефективність реформ на сучасному етапі розвитку залежатиме від ефективності національної інноваційної системи України.

Список використаних джерел:

1. OECD proposed guidelines for collecting and interpreting technological innovation data. Oslo manual. - Paris: OECD, 1992.

2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р "Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Побірченко В.В. Національні інноваційні системи в глобальній економіці / В.В. Побірченко // Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия "Экономика и управление". Том 24(63). - 2011. - №1.- 155-163.

УДК 336.73 (477)

Циганова Н.В.

г.е.н., доц., доцент кафедри банківської справи

ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана»

Проблеми ресурсного забезпечення банківського кредитування інноваційного розвитку економіки

Останні кризові події в банківській системі України розкрили наявність комплексу взаємопов'язаних проблем системного характеру, що

перешкоджають забезпеченню фінансування стабільного економічного розвитку на інноваційних засадах. Неефективна галузева структура економіки, застаріле обладнання, кризовий стан провідних підприємств, втрата конкурентних позицій і ринкових сегментів на зовнішніх ринках, погіршення параметрів торгового і платіжного балансу – усе це актуалізує формування ефективного фінансово-кредитного механізму фінансування інноваційного оновлення економіки України.

Водночас ми стаємо свідками революційних змін технологічного способу виробництва. Країни, не здатні генерувати інноваційні зміни у власній економіці, програють у конкуренції на світових ринках, їх розвиток помітно уповільнюється. Еволюція фінансових ринків відбувається у напрямку удосконалення фінансових механізмів перерозподілу ресурсів в інноваційному напрямку. Фінансові ринки демонструють інновації у сфері грошового обігу, розрахунків, платіжних систем, інвестиційних інструментів та ризик-менеджменту. У цих умовах стан фінансового ринку та темпи інноваційного розвитку в Україні не можуть не викликати занепокоєння. Це стосується і каналів фондового ринку, і діяльності фінансових посередників. Адже ефективна банківська система акумулює і на ринкових засадах перерозподіляє фінансові ресурси до найбільш рентабельних і перспективних сфер і галузей економіки. Нестабільний стан банківського сектору, проблемна ресурсна база стають на перешкоді інноваційному розвитку економіки.

Хронічною хворобою вітчизняної банківської системи є проблема ресурсного забезпечення, зокрема – достатності власного капіталу та залучення середньо- і довгострокових ресурсів. Як і у попередні десятиліття, банки прагнуть заробляти на валютному ринку і віддають перевагу короткостроковому кредитуванню юридичних осіб та споживчому кредитуванню. Передумови цих проблем лежать у площині неефективності і надмірних ризиків позичальників, проблем ліквідності і ресурсного забезпечення кредиторів, несприятливих макроекономічних умов фінансування

інновацій, зокрема стан фінансових ринків і регулятивно-правових засад їх функціонування, та надмірна політизація економічних процесів.

Проблемним на сьогодні є формування усіх складових банківських ресурсів: власних, залучених і запозичених коштів. Зростання власного капіталу обмежується можливостями нарощування статутного капіталу і зниженням прибутку в кризових і посткризових умовах. На відміну від розвинених країн, можливості використання коштів населення, як джерела формування акціонерного капіталу, використовуються недостатньо. Масове виведення банків з ринку протягом останніх років суттєво підірвало довіру інвесторів до акціонерного капіталу банків і обмежило можливості його нарощування, що, у свою чергу, є перешкодою зростання банків та їх інвестиційних можливостей.

Послаблення довіри до банків під час кризи призвело до відпливу банківських депозитів та скорочення темпів їхнього приросту у посткризовий період. У таких умовах проблемним є формування недорогих довгострокових ресурсів для фінансування запровадження інновацій.

Політика Національного банку України, спрямована на жорстке обмеження грошової маси і ліквідності банків, також гальмує ресурсне зростання. Нарощування капіталу банків на основі внутрішніх джерел і подальше збільшення депозитної бази обмежуються показниками рентабельності банківської галузі та довірою до неї, темпами зростання власного капіталу та залучених коштів.

За цих умов процеси консолідації у банківському секторі сприяють швидкому нарощуванню розміру банків та їхніх кредитних можливостей. Об'єктивною передумовою процесів консолідації банківського капіталу є суперечність між потребами у банківському фінансуванні та обслуговуванні економічних суб'єктів, з одного боку, і наявними можливостями банків, з іншого. Технологічні зміни виробництва, які вимагають фінансування процесів розширеного відтворення у значних розмірах, та закономірності банківської конкуренції є потужними чинниками консолідації.

Консолідація банків – це економічне явище, що супроводжується зменшенням кількості банків та зростанням їх розміру і ринкової частки, яке веде до посилення контролю у банківській галузі. Консолідація банківського капіталу охоплює процес акумулювання банківських ресурсів, що веде до нарощування ресурсних можливостей окремих банків або банківських груп як за рахунок внутрішніх, так і зовнішніх джерел поповнення капіталу.

Однак цей шлях нарощування ресурсних можливостей банків несе ряд серйозних загроз, таких, як монополізація ринку банківських послуг. Тому основний шлях формування належного ресурсного забезпечення банківського кредитування інновацій – відновлення довіри до банків зі сторони вкладників та інвесторів. За словами члена Ради НБУ Романа Шпека, 77% українців не довіряють банкам [1]. Відновлення довіри потребує цілої низки заходів організаційного та правового характеру [2]. Зважаючи на можливі негативні наслідки надмірної і прискореної консолідації, є потреба в розробці державної програми розвитку банківської системи з формуванням оптимальних параметрів консолідації ринку банківських послуг, інтенсивності конкуренції, банківської капіталізації.

Список використаних джерел:

1. 77% украинцев не доверяют банкам — Шпек [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.com.ua/2017/06/15/28384248/>
2. Циганова Н.В. Роль довіри в контексті забезпечення капіталізації банків // Творення простору суспільної довіри в Україні ХХІ століття : матеріали Міжнар. Науково-практ. конф., м. Львів, 17-19 лютого 2016 р. / відп. ред. С.М. Аржевітін. – К. : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2017. –С. 503-507.

УДК 339.54

Черкас Н.І.

*к.е.н., доцент, докторант кафедри міжнародної економіки,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима
Гетьмана»*